

OBSAH

1	ÚVODEM	9
1.1	Nad tématem: Čičerin – historik, který nebyl historikem	9
1.2	Struktura práce	16
1.3	Prameny	18
1.4	Použité pojmy a poznámky formálního a jazykového rázu	20
2	ČIČERIN JAKO HISTORIOGRAFICKÉ TÉMA	23
2.1	Čičerin v ruské a světové odborné literatuře	23
2.2	Čičerin v české odborné literatuře	38
3	DĚTSTVÍ, CHLAPECTVÍ A JINOŠTVÍ V ĚŘE MIKULÁŠE I.	44
3.1	Potomek „šlechtického hnízda“	44
3.2	Moskevská univerzita	51
3.3	Pochmurné sedmiletí	58
4	POČÁTKY STÁTNÍ ŠKOLY A OKOLNOSTI JEJÍHO VZNIKU	62
4.1	Existovala státní škola, nebo byla vymyšlena?	62
4.2	Státní škola a profesionalizace ruské historické vědy	74
4.2.1	Nikolaj M. Karamzin	75
4.2.2	Michail T. Kačenovskij	79
4.2.3	Johann P. G. Ewers	82
4.2.4	Státní škola a moskevská univerzita	85
4.3	Státní škola a dichotomie slavjanofilství a zapadnictví	89
4.4	Granovskij, Kavelin, Solovjov	96
4.4.1	Granovskij	97

4.4.2	Kavelinovo <i>Pojetí právního uspořádání staré Rusi</i>	105
4.4.3	Magisterská a doktorská disertace S. M. Solovjova	112
4.4.4	Reakce současníků na Kavelinova a Solovjovova díla	118
4.4.5	Státní škola na počátku 50. let 19. století	125
5	ČIČERIN A VYVRCHOLENÍ VÝVOJE HISTORICKÉ KONCEPCE STÁTNÍ ŠKOLY (ČIČERINOVY PRÁCE Z LET 1853–1858)	131
5.1	Státní škola a ruský liberalismus	131
5.1.1	Čičerinova filozofie dějin a ruský liberalismus	134
5.2	Dobové souvislosti Čičerinových děl z let 1853–1858	135
5.3	Čičerinovo pojetí dějin, počátků a vzniku ruského státu	140
5.3.1	Východiska: Čičerin o státě a historikově práci	140
5.3.2	<i>Oblastní úřady v Rusku v 17. století</i>	145
5.3.3	<i>Závěti a smluvní listiny velkých a úředních knížat</i>	150
5.3.4	Kontext státní školy	151
5.4	Kavelinova a Čičerinova účast na psaní a šíření ilegální politické literatury	156
5.4.1	„Samizdat“ a „tamizdat“ 19. století	156
5.4.2	O zahraniční politice a jejím sepětí s vnitřním stavem Ruska	158
5.4.3	Současné úkoly ruského života	161
5.4.4	K otázce nevolnické	162
5.4.5	O ruské aristokracii	166
5.5	Proti slavjanofilství a o podstatě a budoucnosti občiny	167
5.5.1	Národnost a věda	167
5.5.2	Ruská občina v minulosti	169
5.5.3	Budoucnost občiny	172
5.6	Obhájce centralizace	173
5.7	Čičerinova studijní cesta a první rozkol uvnitř státní školy	177
5.8	Shrnutí	181
6	ČIČERINOVY SPOLEČENSKÉ A BADATELSKÉ AKTIVITY V 60. LETECH 19. STOLETÍ A ČINNOST STÁTNÍ ŠKOLY	183
6.1	Státní škola v hodnocení a kontextu dobové ruské historiografie	183
6.2	Studentské nepokoje roku 1861	189
6.3	Čičerinovy společenské a politické postoje v 60. letech 19. století a kontext státní školy	195
6.3.1	Čičerin ve sporu „otců s dětmi“	195
6.3.2	O reformách	200
6.3.3	Výuka následníka trůnu	204
6.4	Bádání představitelů státní školy o ruských dějinách v 60. letech 19. století	206

6.4.1	Solovjov	206
6.4.2	Kavelin	208
6.4.3	Čičerinova doktorská disertace	210
6.5	Druhá generace státní školy	218
6.5.1	Státní škola v ruské historiografii od 70. let 19. století	219
6.5.2	Souputníci, žáci nebo následovníci?	222
7	ČIČERIN V OPOZICI K SAMODĚŘŽAVÍ	226
7.1	Na cestě do intelektuální opozice	227
7.1.1	Po odchodu z univerzity (konec 60. a 70. léta 19. století)	229
7.2	Na pomoc zachování odkazu reformního období (1880–1883)	231
7.2.1	Konstituční úvahy a <i>Úkoly nové vlády</i>	233
7.2.2	Moskevský starosta	239
7.3	V ústraní (1883–1904)	246
7.3.1	K filozofii práva a vědy	247
7.3.2	Vzpomínání na zašlé časy a rodinný život	252
7.3.3	Politický testament	255
7.4	Epilog	257
8	ZÁVĚR	259
9	SUMMARY: BORIS N. CHICHERIN ON RUSSIAN HISTORY (STATE SCHOOL AS A HISTORIOGRAPHIC AND SOCIAL PHENOMENON)	269
10	РЕЗЮМЕ: БОРИС НИКОЛАЕВИЧ ЧИЧЕРИН О РУССКОЙ ИСТОРИИ («ГОСУДАРСТВЕННАЯ ШКОЛА» КАК ИСТОРИОГРАФИЧЕСКИЙ И ОБЩЕСТВЕННЫЙ ФЕНОМЕН)	271
11	PRAMENY A LITERATURA	274
11.1	Prameny	274
11.1.1	Statě z dobových periodik a sborníků	274
11.1.2	Dobové publikace	276
11.1.3	Novější vydání pramenů a edice pramenů	278
11.2	Sekundární literatura	280
11.3	Publikace encyklopedického a slovníkového charakteru	289
11.4	Internetové zdroje	289
12	JMENNÝ REJSTŘÍK	291